

μεγάλη εἰς χρηστὴν ἀνδρὸς ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Μακεδόνων, εἰς ἠνώθη μὲ τὴν ῥηθείσαν συμμαχίαν (1). Οὐδεμία σχεδὸν τῶν πλησιοχώρων πόλεων ἔμεινεν ἐχθρική ἢ ἑλευθέρα, ἀλλὰ πᾶσαι ἦτοι ἠνώθησαν μὲ τὸς Ἀχαιῆς, ἢ ὑπετάχθησαν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ὁ δυνατώτατος τῶν τότε βασιλέων, ἐχθρὸς ὢν τῶν Μακεδόνων βασιλέων, ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ὑπερασπιστὴν τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Ἀχαιῆς, ὑποσχόμενος ἐν ἀνάγκῃ συνδρομὴν εἰς βοήθειαν. Τοιαύτη ἦν ἡ κατάστασις τῆς πολιτείας τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τὸς πρώτους χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ δευτέρου Ἀντιγόνου. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ μεγαλοπρεπὴς κατάστασις τῶν πραγμάτων μεταμορφώθη εὐθὺς εἰς ἠφάνισθαι ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν εἰς ζηλοτυπίαν τῶν ἰδίων μερῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸ φιλελευθέρον πνεῦμα ἐπήγαξε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ἀπὸ τῆς συμμαχίας τῶν Αἰτωλῶν καὶ Σπαρτιατῶν ἐναντίον τῶν Αἰχαιῶν ἕως τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Ἀντιόχου, βασιλέως τῆς Συρίας, εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ πολιτεία τῶν Αἰτωλῶν συνίστατο, ὡς εἰς ἡ τῶν Ἀχαιῶν, ἐκ πολλῶν συμμαχιδῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι

(1) Οὐχὶ ὀλίγην βλάβην ἐπροξενεῖτο εἰς τὴν συμμαχίαν ἐκ τούτου, ὅτι δὲν ἠνώθη ὅλη ἡ Πελοπόννησος, ὅτι οἱ Σπαρτιάται, Ἡεῖοι, Μεσσηνιοὶ εἰς Ἀρκάδες ἤθελον εἶναι ἐλεύθεροι, εἰς ἀκεσίως ἠνώθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν συμμάχων τῶν Ἑλλήνων, εἰς ὅτι ἡ συμμαχία ἔλαβεν ἄρχοντας, οἱ ὁποῖοι πάλαι ἦσαν τύραννοι εἰς αὐ-

τοπάλαι μὲν ἦσαν ἐλεύθεραι καὶ αὐτόνομοι, ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερῶν Φιλίππου, τῆ πατρὸς τῆ Ἀλεξάνδρου, φοβέμεναι τὴν Μακεδονικὴν δύναμιν, παρεκινήθησαν γὰ ἐνωθῶσιν (1). Ἡ πολιτικὴ αὐτῶν διοίκησις ὡμοιάζει ἐν πολλοῖς τὴν τῶν Ἀχαιῶν. Οἱ Αἰτωλοὶ, ἔθνος πολεμικόν, ἄγριον, ὀρμητικὸν καὶ αὐθάδες, συνειβίβησαν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰ ὄπλα, τὸ πρῶτισον ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς των· διότι ἔχοντες σπάνιον τροφῆς διὰ τὸ πετρῶδες καὶ ἀκαρπὸν τῆς γῆς, ἠναγκάζοντο γὰ εἰσβάλλωσι συχνάκις εἰς τὰς πλησιοχώρας τόπους, ὅτε ἀρπάζοντες ἀνεχώρουν πάλιν εἰς τὰς ἰσχυρὰς ἐν ὄρεσι κατοικίας. Αὐτοὶ, μὲ ὅλον ὅτι τότε ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀχαιῶν (2), ἐφθόνον αὐτὰς διὰ τὴν πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας δύναμιν (3), καὶ ἀγωνιζόμενοι

τὴν τὴν φιλαρχίαν των. Ὁ Ἄρατος ἐφέρετο πρὸς τὸν Κλεομένη, τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιατῶν, ἐχθρικῶς κατὰ τὸ προσωπικὸν τάδος, καὶ διὰ τῆτε κάμνει τὰς Αἰτωλὰς ἐχθρὰς τῶν Ἀχαιῶν, καὶ πρὸς μεγάλην ζημίαν τῆς ἐλευθερίας καλεῖ τὰς Μακεδόνας βοηθούς.

(1) Πιθανὸν εἶναι, ὅτι αὕτη ἡ συμμαχία τῶν Αἰτωλῶν συνιστάθη μετὰ τὸν θάνατον τῆ μεγάλης Ἀλεξάνδρου. Αἱ Ἑλληνικαὶ ἐπαρχίαι κατεπολέμησαν τὸν Ἀντίπατρον, καὶ μετὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων οἱ Αἰτωλοὶ ἐδέσποζον, καὶ ἠνώθησαν, ὡς φαίνεται, στενότερον. Τὸ συνέδριον αὐτῶν (παναιτωλίειον) ἐγένετο κατ' ἔτος ἐν Δερμαῖς. Αὐτοὶ εἶχον ἕνα στρατηγὸν κατ' ἔτος ἐκλεγόμενον, ἵππαρχον, γραμματέα, ἐφόρος καὶ ἀποκλητὲς, οἱ ὅποιοι συνηθοῦντο συνεχίσειρον (Πολυδ. Β', 2. κτ. 45, 413. Στράβ. Γ'. 718. κτ.).

(2) Ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ Δημητρίον τῆ Β'. (Ὀλυμπ. ρλδ'. κτ.).

(3) Ὅρα Πολύβ. Β'. κεφ. 45, καὶ ΙΘ'. 32 καὶ πανταχῶ. Πausan. ἐν Ἀχαικ. Πλέταρχ. ἐν Κλεομ. καὶ Ἀγιδι.

να ἐμπνεύσωσι καὶ εἰς τὰς Σπαρτιάτας τὰ αὐτὰ φρο-
νήματα, ἐπέτυχον τῆ σκοπῆ.

Ἡ Λακεδαιμονία ἠγάπησε κατὰ τῆτον τὸν και-
ρὸν ἀντὶ τῆς ἀκτιμοσύνης καὶ σκληραγωγίας τὴν πο-
λυκτημοσύνην καὶ φιληθονίαν. Τὰ συσσίτια, τὸ ὕστατον
τεκμήριον τῆς ἐγκρατείας καὶ μετριότητος τῶν Σπαρ-
τιατῶν, μισθόμενα ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τῆς πολιτείας
κατεφρονήθησαν (1)· καὶ εἰς ἡ δύο βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι
ἠθέλησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὸν χειμαρρὸν τῆς κοινῆς διαφ-
θορᾶς, καθαιρῶνται τῆς ἀξίας, ἐξορίζονται καὶ φονεύον-
ται. Οἱ Λυκέργειοι νόμοι παρημελήθησαν διόλου, καὶ
οἱ μὲν ὀλιγοσοὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἔχοντες ὅλας τὰς
χώρας ἔζων πολυτελῶς καὶ ἐν ἀφθονίᾳ, οἱ δὲ ἄλλοι
ὑπερέμενοι τῆς πατριωτικῆς ὑσίας, ἔζων ἐν ἄκρᾳ ἐν-
δείᾳ καὶ πενίᾳ. Ὁ Ἄγις, ὁ τότε βασιλεὺς τῆς Σπάρ-
της (2), ἐπιθυμῶν ν' ἀποκαταστήσῃ ἰσχυρὰς τὰς περὶ
τῶν δαπανῶν διαλαμβάνοντας νόμους, ν' ἀναιρέσῃ τὰ
χρέη ὅλα, καὶ νὰ κάμῃ νέον διαμερισμὸν τῶν ἀγρῶν,
ἐπεμελεῖτο, μὴ φροντίζων τῆ ἰδίᾳ συμφέροντος, μὲ
ὑλὴν τὴν ζέσιν τῆς νεότητος (διότι ἦτον εἴκοσι χρό-
νων) ὑπὲρ τῆ πράγματος τῆς ἀρετῆς, καὶ τελευταῖον
ἐπέτυχε τῆ σκοπῆ, καὶ τὰς μὲν ἐναντιωμένους Ἐφόρους
ὑσέρησεν ἀπὸ τῆς ἀξίας, τὸν δὲ Λεωνίδα, τὸν συμβασι-

(1) Ὁ Ἄρειος καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆ Ἀκρότατος ἀπηγόρευ-
σαν τὰ Συσσίτια, ἐξ ὧν ὁ δεύτερος ἐμοίχευε τὴν γυναῖ-
κα τῆ Κλεωνύμε, θείε τῆ πατρός τε (Ἀθήν. Δειπν. Δ' 71).

(2) Ὁ Ἄγις, ὅστις διεδέξατο τὸν πατέρα τε Εὐδα-
μίδα, ἦν ὁ ἕκτος ἀπὸ τῆ περιφήμου Ἀγησιλάε, καὶ συγ-
γενεὺς ἐκείνου τῆ Ἄγιδος, ὅστις ἀπέθανεν ἐν τῇ μάχῃ
πολεμῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος κατὰ τῆ Ἀν-
τικαίτη.

λέα, ὁ ὁποῖος ἠναντιῖτο εἰς πᾶσαν καινοτομίαν (1), ὑπέρησεν ἀπὸ τῆς βασιλείας, καὶ ἀντ' αὐτῆ κατέστησε τὸν γαμβρόν τε Κλεόμβροτον. Ἀλλὰ μετ' ἔπολυ τὸ ἐναντίον μέρος ὑπερίχυσε, καὶ ὁ Λεωνίδας ἀποκατεσάθη βασιλεύς. Οὗτος ὁ τύραννος πνέων ὀργὴν καὶ ἐκδικησίην κατὰ τῆ ἐχθρῆ, τὸν μὲν Κλεόμβροτον ἐξώρισε, τὸν δὲ Ἀγίην ἠνάγκασε νὰ καταφύγῃ ἰκέτης εἰς τὸν ναὸν Χαλκίοικον. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Ἀγίς μὴ τολμῶν ποτε νὰ ἐξέλθῃ καὶ ἔχων περὶ αὐτὸν φίλους, εἰς τῶν ὁποίων τὴν φιλίαν εἶχε μεγάλην πίσιν· ἀλλ' ἔτοιμα διαφθαρέντες μὲ δῶρα ὑπὸ τῆ Λεωνίδου, παρέδωκαν ἀτίμως τὸν Ἀγίην εἰς τὰς χεῖρας τῆ τυράννου, παρὰ τῆ ὁποῖα κατηγορούμενος ἐνώπιον τῶν Ἐφόρων καὶ τῶν φίλων αὐτῆ, ὅτι ἐμελέτα νὰ μεταμορφώσῃ πᾶσαν τὴν διοίκησιν, ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Δημοχάρην, ἕνα τῶν φίλων, οἱ ὁποῖοι ἐπρόδосαν αὐτόν (2).

Τέτων ἔτιως ἐχόντων, ὁ Κλεομένης (3), ἀνὴρ χρησὸς, φιλοκόλεμος καὶ φιλόδοξος, ἀναβὰς τὸν Σπαρτιατικὸν θρόνον, εὗρεν ἐν μεγάλῃ ἀταξίᾳ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν καὶ τὰ δημόσια πράγματα τῆς Σπάρτης. Ἡ οἰκιακὴ ἀθλιότης, εἰς τὴν ὁποίαν κατήντησαν πολλοὶ τῶν Σπαρτιατῶν διὰ τὴν παράμελειαν τῶν νό-

(1) Ὁ Λεωνίδας ἦν υἱὸς τῆ Κλεωνύμης, τῆ ὁποῖα τὴν γυναῖκα Χελιδωνίδα ἐπλάτισεν ὁ Ἀκρότατος· καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆ υἱῆ τῆ Ἀκροτάτη ἀνίβη τὸν βασιλικὸν θρόνον.

(2) Ἐν τῇ αὐτῇ φυλακῇ, ὅτε ἐφονεύθη ὁ Ἀγίς, ἐπνίχθησαν καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ Ἀγησιζράτη καὶ ἡ μάμμη Ἀρχιδάμεια διὰ προσαγῆς τῆ Ἀμφάρου, ἑνὸς ἄλλου τῶν ἀπίστων φίλων τῆ δυστυχῆς βασιλείας (Πλάταρχ. εἰς Ἀγίην).

(3) Ὁ Κλεομένης ἦτον υἱὸς τῆ Λεωνίδου, καὶ πολλὰ νέος, ὅτε συνέβησαν τὰ περὶ τὸν Ἀγίην.

μων τῷ Λυκέργῳ, ἡ ἢ ταύτη συμπαρεκομένη ἀπό-
 γνωσις, κατέστησαν ἅπασαν τὴν Λακωνίαν ἔρημον,
 ὥστε ἀντὶ τῷ εἶναι ὡς τοπάλαι ἀριθμὸς ἐγκατοίκων
 ἱκανὸς γὰ κατοικῶσι τὰ 39,000 μέρη, εἰς τὰ ὅποια
 ἐμέρισε τὴν χώραν ὁ Λυκέργος, ἤδη ὑπῆρχον 700
 μόνον Σπαρτιατικαὶ φαμίλιαι, ἐξ ὧν αἱ 600, ἔσαι
 πάμπτωχαι, ἦσαν ἀνάξιαί τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.
 Οὐμὴν ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς δέλης (Εἴλωτας),
 οἱ ὅποιοι τοπάλαι περιεπλανῶντο σωρηδὸν εἰς τὴν χώ-
 ραν, ἤδη πολλοὶ ἀπέθανον δι' ἔλλειψιν τροφῆς ἢ ὑπη-
 ρεσίας, ἢ ἄλλοι ἠρπάγησαν ἀπὸ λησῶν, ὥστε μόνοι
 οἱ Αἰτωλοὶ ἠρπασαν ἐν μιᾷ ἐπιδρομῇ ὑπὲρ τῆς 50,000
 Εἴλωτας (1). Εἰς τοιαύτην ἐλσεινὴν κατάστασιν κατήν-
 τησαν ἡ δημοσία ἢ ἰδιωτικὴ ἀρετή.

Ὁ Κλεομένης παρακινέμενος εἰς πόλεμον ἐκ φύ-
 σεως ἢ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἅμα δὲ ἢ Θέλων γὰ
 τιμωρήσῃ τῆς Εὐφόρης ἢ τῆς πλοσίσς, ἢ γὰ εὖρη εὐκαι-
 ρίαν τῆν' ἀποκαταστήσῃ τῆς νόμους, περὶ τῶν ὁποίων ἤδη
 δὲν ἐτόλμα μῆτε γὰ φανῆ φροντίζων, ἢ γὰ ἀνακινήσῃ
 τὴν πολεμικὴν διάθεσιν τῶν Σπαρτιατῶν, ἐσράτευσε
 κατὰ τῆς Τεγέας, Μαντινείας ἢ τῆς Ὀρχομενῆ, πό-
 λεων Ἀρκαδικῶν, ἢ ὑποτάξας αὐτάς, ἐκινήθη εὐ-
 θὺς ἐναντίον ἐνὸς φρερῆς τῆς Μεγαλοπολίτιδος ὀνα-
 μαζομένης Ἀθηναίς, τὸ ὅποσον ὑπέταξε ἢ ὠχύρωσε.
 Τέττε γενομένε, αἱ πόλεις τῆς Ἀχαιίας ἐκήρυξαν πό-
 λεμον κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ Σπαρτιάτης βασι-
 λεὺς ἀναλαβὼν ὅσην ἐδυνήθη δύναμιν γὰ συνάξῃ, κατ-
 ἔτρεχε τὴν ἐπικράτειαν τῶν συμμαχίδων πόλεων τῆς
 Ἀχαιίας, ἢ ἔχων 5,000 ἀνθρώπους, ἐσράτευσε κατὰ

(1) Πλάταρχ. εἰς Κλεισμ.
 Τόμ. Β'.

τῆ Ἀράτῃ, τῆ στρατηγῆ τῶν Ἀχαιῶν, ὁ ὁποῖος φεβηθεὶς τῶν Σπαρτιατῶν τὴν τόλμην, καίτοι ἔχων 20,000 ἀνθρώπους, ἀπέφυγε τὴν μάχην. Τῆτο ὁρῶντες οἱ Ἕλειοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔμειναν ποτὲ πιστοὶ πρὸς τὴς Ἀχαιῆς, ἔκαμον φανεράν ἐπανάστασιν. Οἱ Ἀχαιοὶ ἠθέλησαν μὲν γὰρ παιδεύσωσιν αὐτὴς διὰ τὴν ἀποστασίαν, ἀλλ' ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ὑπὸ τῆ Κλεομένους περὶ τὸ Λύκαιον πλησίον τῆς Ἡλίδος, καὶ πολλοὶ αὐτῶν ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐφανεύθησαν ἢ ἐπιάθησαν αἰχμάλωτοι. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, ἐν ᾧ οἱ Σπαρτιάται ἐθριάμβευον, ὁ Ἀράτος ἐπιτυχῶν εὐκαιρίας, συνήθροισε μερικὴς στρατιώτας, καὶ ὁρμήσας ἐκυρίευσε τὴν Μαντινείαν (1). Αὕτη ἡ φθορὰ, ἡ ὁποία ἦτο μὲν μικρὰ κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐμμεγαλύνετο δὲ ἀπὸ τῆ Κλεομένους τὴς ἐχθρῆς, ἐθεωρεῖτο εἰς τὴν Σπάρτην ὡς ὑπερνικῶσαν ὅλας τὰς νίκας, καὶ τόσον ἐφάνησαν τεταραγμένοι οἱ Ἐφοροὶ, ὥστε παρευδῶς ἀνεκάλεσαν τὸν Κλεομένην εἰς Σπάρτην, καὶ παρήτησαν ὅλας τὴς περὶ τῆ πολέμου διαλογισμῆς.

Ὁ Κλεομένης βλέπων, ὅτι τῆτο ἠθέλει ἀνατρέψῃ ὅλας τὴς μυθικὰς λογισμῆς, κατέφυγε πρῶτον μὲν εἰς δεήσεις, ἔπειτα δὲ εἰς διανομὴν δώρων, καὶ ἔτω χορτάσας τὴν πλεονεξίαν τῶν Ἐφόρων, συνεχωρήθη γὰρ ἐξακολυθῆσθαι τὸν πόλεμον· καὶ στρατεύσας κατὰ τῶν Ἀχαιῶν, ἐνίκησεν αὐτὴς κατὰ κράτος ἐν Λα-

(1) Οἱ Μαντινεῖς πρῶτον μὲν ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀχαιῶν, εἶτα δὲ παρεδόθησαν εἰς τὴς Αἰτωλῆς, καὶ τελευταῖον εἰς τὸν Κλεομένην. Αὕτη ἡ ὑπὸ τῆ Ἀράτῃ ἄλλωσις τῆς Μαντινείας συνέβη κατὰ Πολύβιον (Β' κεφ. 57) τέσσαρας χρόνους πρὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῆ Ἀντιγόνης εἰς τὴν Πελοπόννησον.

δικεῖα τῆς Μεγαλοπολίτιδος, φονεύσας ἔ αὐτὸν τὸν
 στρατηγὸν Λυσιάδην. Αὕτη ἡ ἀτυχία ἀπεδίδοτο εἰς
 τὸν Ἄρατον, ὅσις ἠμέλησε νὰ βοηθήσῃ τὸν Λυσιά-
 δην, ἔ τὸσον ἐθυμώθησαν οἱ Ἀχαιοὶ, ὥστε ἐν τῇ ἐ-
 παύριον συνόδῳ ἐκήρυξαν αὐτὸν ἀνάξιον τῆς ἐθνικῆς
 ἐμπιστοσύνης, ἔ ἀπηγόρευσαν νὰ στρατολογήῃ ἐν ὀνό-
 ματι αὐτῶν, ἢ νὰ φροντίζητι περὶ τῆ δημοσίε αὐτῶν
 θησαυρῶ. Ο' δὲ Κλεομένης ὠφελέμενος ἐκ ταύτης
 τῆς νίκης, ὑπέταξε πολλὰς Ἀρκαδικὰς πόλεις, ἐνέ-
 βαλε Λακεδαιμονικὴν φρεβρὰν, ἔ ἐπιστρέψας εἰς τὴν
 Σπάρτην μὲ μόνυς τῆς μισθωτῆς τὴν ἐσπέραν, καθ'
 ἣν ὥραν οἱ Ἐφόροι συνείθιζον νὰ συνδειπνώσι, κατέ-
 πεισέ τὸν Εὐρυκλείδαν ἔ ἄλλυς τινὰς πισυς φίλυς νὰ
 φονεύσωσιν αὐτῆς, τῆς ὁποῖυς ἐθεώρει ὀχληρῆς εἰς
 ἑαυτὸν τυράννευς τῶν ὑπηκόων, ἀπολογυόμενος πρὸς
 τὸν λαὸν περὶ τῶν πεπραγμένων, ὅτι αὐτοὶ οἱ γέρον-
 τεσ ἦσαν ἐπιδλαθεῖς εἰς τὴν πολιτικὴν διοίκησιν, ἔ
 προσδιηγόμενος πολλὰς αὐτῶν ἀδικαιοπραγίας. Μετὰ
 δὲ τὴν δολοφονίαν τῶν Ἐφόρων, ὁ Κλεομένης ἐπρόσα-
 ξε πρῶτον μὲν νὰ καταλυθῶσι τὰ δικασήρια τῶν Ἐ-
 φόρων, πλὴν ἐνὸς μόνυ, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ μείνη
 διὰ τὸν βασιλέα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μόνον ἔμελλε νὰ γίνε-
 ται τῆ λοιπῆ ἡ νομὴ τῆς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ ἐξε-
 ορίσας ὀκτὼ τῶν Σπαρτιατῶν, φίλυς τῆς πρῶην διοι-
 κήσεωσ, διώρισε τὸν ἀδελφόν τε Εὐκλείδαν συμβα-
 σιλέα, ἀποκατέστησε τῆς κληροχικῆς ἔ δαπανητικῆς
 νόμυς τῆ Λυκέργυ, ἔ πρῶτος αὐτὸς εἰς μέσον ἔθη-
 κε τὴν ἐσίαν. Διὰ τῆτων ἔ ἄλλων καλῶν διαταγῶν
 ἔλαβον τὰ πράγματα τῆς Σπάρτης νέαν μορφήν, ἔ
 δὲν ἐφαίνετο πλέον ἔτε ἡ παραλελυμένη ὄψις τῆς
 ἐνδείας, ἔτε ἡ ὑπεροπτικὴ προπέτεια τῆ πλῆτῆ ἔ

λαὸς ἐγένετο ὑγιέστερος καὶ ῥωμαλαιότερος, καὶ ὅλαι αἱ τέχναι, ὅσαι τείνουσιν εἰς πολυτέλειαν καὶ ἐκλυσιν, ἐξωρίθησαν.

Ταυτοτρόπως ἀρπάσας ὁ Κλεομένης τὴν ὑπεροχὴν δυνάμιν τῆς Σπάρτης, ὑπέσχετο ἐκείνην τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν, ἣ ὅποια εἶδεν ὅτι καταντήσῃ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον, εἰς ἀλλότρια ἐπιχειρήματα, Λακεδαιωτῶν τὴν Μεγαλοπολιτικὴν, καὶ καταπολεμήσας καὶ κατακόψας περὶ τὸ ἑκατόμβαιον τὸ κράτεμα τῶν Ἀχαιῶν συνισάμενον ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν τῆ ἔθνης. Οἱ Μαντινεῖς φονεύοντες τὴν ἐν τῇ πόλει φρενὰν τῶν Ἀχαιῶν παρεδόθησαν εἰς τὰς Σπαρτιάτας, καὶ πολλὰς πόλεις ἐν Πελοποννήσῳ ἀπεσάτησαν. Οἱ Ἀχαιοὶ ὁρῶντες τὴν ἀνάγκην, ἐζήτησαν εἰρήνην παρὰ τῷ Κλεομένει. Ὁ Λακεδαιμόνιος βασιλεὺς ἀπήτει ἢ ἀποκατασταθῆ ἢ Σπάρτη εἰς τὴν προτέραν ὑπεροχὴν μεταξὺ τῶν Πελοποννησιακῶν ἔθνων, καὶ νὰ θεωρῆται αὐτὸς ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ τῆ Ἀχαικῆ συστάσεως. Ταῦτα τὰ ζητήματα ἐφάνησαν πολλὰ μέτρια καὶ εὐλογοφανῆ εἰς ἕν ἔθνος, τὸ ὅποιον ἤλπιζε ζητήματα πολλῶ χειρότερα τέτων. Ὅθεν διορίσθη νὰ γένη σύνοδος ἐν Λέρνῃ τῆς Ἀρκαδίας, ὅπου προσεκλήθη καὶ ὁ Κλεομένης· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν τῆς Ἑλλάδος, ἕτος ἀρρώσθησας, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ ἡ ὑπόθεσις ἀνεβλήθη ἕως τῆς ἀναρρώσεώς τε.

Ἐν τέτοις, ὁ Ἄρατος, ὅστις ἀνέλαβε πάλιν τὴν προτέραν στρατηγίαν καὶ ῥοπὴν εἰς τὰς συνόδους τῶν Ἀχαιῶν, βλέπων, ὅτι οἱ Σπαρτιάται ἐζήτησαν νὰ λάβωσι τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι νέος, μόλις γνωστὸς βασιλεὺς, ἐζήτην ἀρπάσῃ τὸ ἄθλον, τὸ μνημεῖον τῆς φήμης τε καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν ὅλων τῶν πό-

κόντες, περί τῆ ὁποῖα ἠγωνίζετο τριάκοντα καὶ τρία ἔτη (1), ἐπόμεναι καὶ ἠγωνίζετο νὰ ματαιώσῃ τὰ μελετώμενα. Διὸ, ὅτε πάλιν διωρίσθη νὰ γένη σύνοδος εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ὁ Κλεομένης ἤρχετο πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μὲ μεγάλην δύναμιν, ὁ Ἄρατος εὐρῶν αἰτίαν, ἐφόβισε τὰς Ἀχαιῆς καὶ κατέπεισεν αὐτὰς νὰ μὴ ἀφήσωσι τὸν Κλεομένην εἰς τὴν πόλιν μὲ τὸ εὐράτευμα, ἀλλὰ μακρὰν τῶν τειχῶν εἰς τόπον ὀνομαζόμενον Κυλαθαρῖς. Ὁ μεγαλόφρων Κλεομένης ἐδυμῶσεν εἰς τὸ πρόβλημα, καὶ ἔδειξε μεγάλην καταφρόνησιν πρὸς τὰς πρέσβεις. Αὕτη ἡ ἀλεζονεία τῆ Κλεομένης καὶ ἡ παρανομωτέρα ἀλεζονεία καὶ διπλοπροσωπία ἐπέσυραν ἐν ὀλίγῳ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι ὁ Ἄρατος καὶ ὁ Κλεομένης ἐπεδύμενοι ἀμφοτέρωθεν νὰ ἐνώσωσιν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Πελοποννήσου εἰς μίαν σύνταξιν καὶ πολιτείαν, καὶ ἔτι νὰ καταστήσωσι τείχος τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Ἑλλάδος ἀκράδαντον. Ἀλλ' ἄραγε εἰς ποῖον ἔθνος καὶ εἰς τίνα ἀρχηγὸν ἐμελλε νὰ δοθῇ ἡ ἐπιστολὴ τῶν κοινῶν πραγμάτων; Ὁ Ἄρατος, ἂν καὶ ἀφιλοχρήματος, ἤδη ἐφάνη δῦλος τῆς φιλοτιμίας, προκρίνων νὰ συγκινήσῃ πάντα εἰς ταραχὴν καὶ σύγχυσιν, παρὰ νὰ ἴδῃ ἄλλον προτιμώμενον.

Ἡ ματαιώσις τῆς εἰρήνης ἔφερεν ἄνω καὶ κάτω ὅλην τὴν Πελοπόννησον. Ἡ πολιτεία τῆ Ἀράτης ἐκί-

(1) Ὁ Ἄρατος ἦτον εἴκοσι ἑτῶν, ὅτε ἠλευθέρωσεν τὴν Σικυῶνα, καὶ μετὰ ὀκτῶ χρόνους ἀποκατίευσεν ἑλευθέρωσαν καὶ τὴν Κόρινθον, δύο χρόνους πρὶν τῆ θανάτου τῆ Ἀντιγόνης τῆς Γονατῆς, τῆ ὁποῖα ὁ διάδοχος Δημήτριος ἐβασίλευσε δέκα χρόνους.

νησέ τὸ φιλοπόλεμον ἦθος τῷ Κλεομένει, καὶ εἰς πολυ-
 λὰς ἐπαρχίας διήγειρε ζηλοτυπίαν, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ δὲν
 ἐδυνήθησαν νὰ λάβωσι βοήθειαν παρὰ τῶν Ἀθηναί-
 ων καὶ Αἰτωλῶν. Ἀριστάμαχος, ὁ πρῶτος τύραννος τῶν
 Ἀργείων καὶ ἤδη σύμμαχος τῶν Ἀχαιῶν, παρέδω-
 κε τὸ Ἄργος εἰς τὸν Σπαρτιάτην βασιλέα. Οἱ Κορίν-
 θιοὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ παραδώσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν πόλιν
 εἰς αὐτόν, καὶ αὐτὴ ἡ Σικυὼν παρεδίδοτο ὁμοίως, εἰὰν
 ἡ μελετωμένη συνωμοσία δὲν ἐφανερόνεται ἐν καιρῷ
 καὶ ἐμποδίζετο. Ἐνταῦθα σημειωτέον τὴν ὑπερβάλλου-
 σαν προθυμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, μετὰ τὴν ἀ-
 ποίαν ἐξεργον εἰς πᾶσαν συμμαχίαν, ἢ ὅποια ἀπέ-
 βλεπε πρὸς ταπεινώσιν ὁποιοσδήποτε δυνάμεως ὑπερ-
 ισχύσης εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξ ἧς γίνεται κατάδηλον,
 ὅτι ἡ διαφορὰ τῶν ἠθῶν δὲν ἀπέσβεσε διόλου τὰ φιλο-
 ελεύθερα φρονήματα καὶ τὸ ἰσόρροπον τῆς δυνάμεως.

Ὁ Ἄρατος μνησικακῶν πρὸς τὸν Κλεομένην,
 διενούθη νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν Ἀντιγόνου, τῷ βα-
 σιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐναντίον τῆς Σπάρτης· καὶ
 μὲ ὅλον ὅτι τῆτο ἐμίσειτο παρὰ πάντων τῶν Ἑλλή-
 νων, καὶ ὁ Ἀντίγονος μὴ ἐξαπατώμενος εὐχερῶς ὑπὸ
 τῆς λαμπρότητος τῆς φιλοτιμίας ἠγάπα ν' ἀπέχη
 ἀπὸ πάσης κοινωνίας τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὁ
 Ἄρατος ἐνίκησεν ἔχων ἥττον πᾶσαν δυσκολίαν, καὶ ἀ-
 πήλαυσε τὴν ποθυμένην ἐκείνη βοήθειαν, ὑποχόμε-
 νος νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν Ἀκροκόρινθον, ν' ἀ-
 φήσῃ αὐτὸν μόνον στρατηγὸν τῆς Ἀχαικῆς συμμαχίας,
 ἐπιστάτην τῶν βουλῶν καὶ διευθυντὴν τῶν ἐπιχειρημά-
 των, νὰ τρέφεται τὸ στρατεύμα κείνη διὰ δαπάνης τῶν
 Ἀχαιῶν, καὶ νὰ μὴ πρεσβεύωσιν ἢ γράφωσι ποτὲ πρὸς
 ξένας δυνάμεις, ἕτε νὰ δέχωνται τινα εἰς τὴν συμ-

μαχιάντων δίχα τῆς συγκατανεύσεως αὐτῆ (1). Αὐ-
ται αἱ συνθήκαι ἀποδεικνύουσι τρανώτατα, ὅτι ἡ ἐ-
λευθερία τῶν Ἀχαιῶν ᾤχετο, καὶ ὅτι δεσπότης τῆς
Ἀχαιίας ἦτο ὁ Ἀντίγονος.

Τῆτο παρώξυνε τὰς Πελοποννησιακὰς ἐπαρχίας,
καὶ παρεκίνησεν αὐτὰς νὰ θεωρῶσι τὸν Κλεομένην ὡς
τὸν μόνον ὑπέρμαχον τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Οὗ-
τος ὁ ἦρωσ ἀκέρων τὴς Μακεδόνας ἐπερχομένους, χα-
ρακῶσας ἐφύλαττε μίαν πύραρον εἰς τὰ ὄνεια ὄρη πλη-
σίον τῆ Κορινθιακῆ ἰσθμῆ· ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀχαιοὶ ἐκυ-
ρίευσαν ἐξαίφνης τὸ Ἄργος ἐπὶ σκοπῶ τῶν ἀποκόψω-
σι τὴν κοινωνίαν τῆ Κλεομένους μετὰ τῆς Σπάρτης,
ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Πελο-
πόννησον, καὶ ν' ἀφήσῃ τὴν πύραρον ἐλευθέραν εἰς τὴς
Μακεδόνας. Ὅθεν ἐπὶ τῆ παρόντος οἱ Ἀχαιοὶ ἔχον-
τες πολλὰς συμμάχους (ὡς 22,000), ἐγίναν πάλιν
δυνατοὶ ἐν Πελοποννήσῳ. Ἡ Κόρινθος καὶ πολλὰ ἄλ-
λαι πόλεις παρεδόθησαν εἰς τὸν Ἀντίγονον, καὶ εἰς
τὸν Κλεομένην δὲν ἔμεινεν ἄλλο πλὴν τῆς Λακωνίας.

Ἐν ταύτῃ τῇ δυσυχίᾳ, ἠναγκάσθη ὁ Κλεομέ-
νης νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν Πτολεμαίου τῆ Εὐεργέ-
του, τῆ τότε βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, καὶ νὰ τῷ σεί-
λῃ πρὸς ἀσφάλειαν τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνατα, καὶ
συνάξας ὅσον ἐδύνατο στρατεύμα, ἐκυρίευσεν στρατηγη-
ματικῶς τὴν Μεγαλόπολιν, πόλιν τῆς Πελοποννή-
σου δυνατὴν, πολυάνθρωπον, πλεσίαν καὶ ἔχουσαν ἀξιο-
λογον θέσιν. Ὁ δὲ σκοπὸς αὐτῆ ἦτον ἕτος. Οἱ Με-
γαλοπολίται ἦσαν ἀνέκαθεν φίλοι τῶν Μακεδόνων·
καὶ αὐτὸς ἤλπιζε, κυριεύων τὴν πόλιν, νὰ τὴς ἀπα-

(1) Πολύβ. βιβλ. Β' καὶ πανταχῶ. Πλάταρχ. εἰς Ἄρατ.

σπάση εὐκόλως ἀπὸ τὸν Ἀντίγονον. Ὅθεν ἔσειλε πρέσβεις πρὸς τὰς Μεγαλοπολίτας, ἐξ ὧν πᾶμκολλοὶ ἔφυγον, καὶ ὑπέχετο νὰ παραδώσῃ αὐτοῖς τὴν πόλιν ἀβλαβῆ ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ νὰ παραιτήσῃσι τὴν μετὰ τῆ Ἀντιγόνης φιλίαν· ἀλλ' αὐτοὶ παρακινέμενοι ὑπὸ τῆ Φιλοποίμενος, ὅσις διέπρεψε μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἀχαικῇ ἰσορίᾳ, δὲν ἐδέχθησαν τὸ προβαλλόμενον, καὶ ὁ Κλεομένης ὀργισθεὶς, διήρπασε καὶ κατέσκαψε τὴν πόλιν.

Ἀναξαρρήσας ὁ Κλεομένης διὰ ταύτην τὴν εὐτυχίαν, ἐστράτευσεν, εὐθύς ἀρχομένῃ τῆ ἔαρος, πλησίον τῆ Ἄργεος, ὅπου ἐστρατοπέδευεν ὁ Ἀντίγονος, καὶ μὴ δυνήθεις νὰ τὸν ἐλκύσῃ εἰς μάχην, κατέτρεχε τὴν περὶξ χώραν, μελετῶν ἤτοι νὰ βιάσῃ τὸν Μακεδόνα εἰς μάχην, ἢ νὰ διεγείρῃ κατ' αὐτῆ τὴν ὀργὴν τῶν Ἀργείων. Ἀλλ' ὁ πανῦργος καὶ πλείσιος Ἀντίγονος εἰς ἕδεν λογιζόμενος τὰς ὕβρεις αὐτῆ καὶ τὰς γογγυσμὸς ἐκείνων ἠσύχαζε, καὶ ἔτιω μηκύνων τὸν πόλεμον, καὶ κατατρίβων ἀμαχητὶ τὴν δύναμιν τῆ ὀρμητικῆ ἀνταγωνισῆ, ἠνάγκασεν αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Σελασίαν πρὸς φύλαξιν τῆς Σπάρτης, ὅπως διέταξε τὰς δυνάμεις τῆ τεχνικώτατα. Ἡ ὁδὸς, ἢ φέρουσα ἐπὶ τὴν Σπάρτην πλησίον τῆς Σελασίας, ὑπῆρχε σενωτάτη διὰ τὰ ὑψηλὰ καὶ δύσβατα ὄρη, Εὐάν καὶ Ὀλυμπον, μεταξὺ τῶν ὁποίων ῥέει ὁ Αἶνος, καὶ ἐπὶ μιᾶς τῶν ὄχθων αὐτῆ εὐρίσκετο ἡ ῥηθεῖσα ἕδος. Ὁ Κλεομένης ἔβαλεν ἐπὶ τὴν Εὐάν τὸν ἀδελφὸν Εὐκλείδαν, δὲς αὐτῷ τὰς συμμάχους, αὐτὸς δὲ ἀνέβη τὸν Ὀλυμπον, ἐν ᾧ οἱ πρόποδες τῶν ὀρέων καὶ ἡ μεταξὺ κειμένη πεδιάς ἐφυλάττοντο ἀπὸ τάφρον καὶ σαρδῶν περίφραγμα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἕδεν ἡμελήθη,

ᾧ, τι ἐδύνατο νὰ καταστήσῃ τὸ σράτευμα τρομερὸν, ἢ ν' αὐξήσῃ τὴν ἐκ φύσεως ἀσφάλειαν ἐκείνης τῆς ἀξιολόγου παρόδου, καὶ ἕδαμῦ ἐφαίνετο ἐνδεχομένη εὐτυχὴς ἢ παρὰ τῆ ἐχθρῆ προσβολή. Διὰ τῆτο ὁ Ἀντίγονος (1) ἐσρατοπέδευσεν εἰς τὴν πεδιάδα ὀλίγον τι μακρὰν ἀπὸ τῆ ἐχθρῆ, παρατηρῶν αὐτῆ τὰ κινήματα, καὶ πράττων κατὰ τὰς περιστάσεις. Ὁ Κλεομένης ἔλκευ καταντήσας εἰς ἄκραν ἀπορίαν διὰ σπάνιν σίτου, ἀφῆκεν ἐλεύθερα τὰ χαρακώματα, καὶ εὐθὺς συνεκρότησε π. χ. μάχην, ἐν ἣ πολεμήσας ἠρωϊκώτατα καὶ κατανικηθεὶς, 222. ἐφυγεν εἰς Σπάρτην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπερ μετὰ πολλὰς τύχας καὶ συμβάντα μὴ δυνάμενος διὰ τὴν ὑψηλοφροσύνην νὰ ὑποφέρῃ τὰς ἕβραις τῶν φίλων Πτολεμαίε τῆ Φιλοπάτορος, τῆ διαδόχου καὶ ἱεῖ Πτολεμαίε Ὁλ. τῆ Εὐεργέτου, ἀπέθανε θάνατον ἐνδοξον μὲν, ἀλλὰ ἐμ. ι. πρόωρον, ζήσας τρεῖς χρόνους (2).

Ἡ Σπάρτη, ἡ ὁποία ἕως τότε δὲν ὑπέπεσεν εἰς αἰχμαλωσίαν, δὲν ἠμπόρει νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας φιλανθρωποτέρου καὶ ἐπιεικεσέρου νικητῆ, ἐπειδὴ ὁ Ἀντίγονος, ὡς ὑπερασπιστὴς μᾶλλον ἢ ἐχθρὸς, ἔ μόνου δὲν ἐπέτρεψε τινὶ νὰ βλάβῃ τι τὴν πόλιν καὶ τὴς ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἀποκατέστησε καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν Εὐφόρων κατὰ δὴ πρὸ τῆ Κλεομένης, καὶ βλέπων, ὅτι οἱ Σπαρτιάται δὲν ἐζήτην ἄλλον βασιλέα, ἐφ' ὅσον ὁ Κλεομένης ἔζη, ἀφῆκε τὸν θρόνον ὡς εὖρεν ἔρημον βασιλέως. Ἀλλ' αὐτὸς διέτριψεν ἐν Σπάρτῃ τρεῖς μόνον ἡμέρας, ἐπειδὴ μαθὼν, ὅτι πολλοὶ Ἰλλυριοὶ καὶ ἄλλοι

(1) Ὁ μὲν Ἀντίγονος εἶχε 30,000 ἀνδρώπεις, ὁ δὲ Κλεομένης 20,000.

(2) Πλάταρχ. εἰς Κλεομέν. Πολύβ. βιβλ. Β'.

βάρβαροι κατέτρεχον ἔλεηλάτῃ τὴν Μακεδονίαν, ἠναγκάσθη γὰρ ἐπιστρέψῃ αὐτῆ ταχέως, ἔμ μάχη κατενίκησε τὰς βαρβάρους· πλὴν ἐξ αὐτῆς τῆς περὶ τὸν Ὀλ. ἀγῶνα κραυγῆς διαρρήγαγέτος τῆ πνεύμονος, πλήρως. 4. Θος αἵματος ἔπτυσε, ἔ πεσὼν εἰς πυρετὸν σύντονον ἔ π. χ. ὄξυν, μετ' ἔ πολλὰς ἡμέρας ἀπέθανε δακρυόμενος 220. ὑπὸ πάντων διὰ τὰς στρατιωτικὰς ἀρετὰς, ἔ μάλισα διὰ τὰ λοιπὰ ἐξαιρέτα προτερήματα, ἔ διὰ τὴν γενναιοῦτητα τῆς ψυχῆς (1).

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει, πλὴν πολλῶν ἄλλων φιλανθρωπῶν ἔργων, τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ Ἀντίγονος μετεχειρίζετο τὰς νίκας τε, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο λησιμονῶν, ὅτι οἱ νικηθέντες ἦσαν ἐχθροί τε, ἔ ἐφρόντιζε πρὸ πάντων γὰρ ὀλιγοσεύῃ τὴν συμφορᾶν των, ἔ εἰ δυνατόν γ' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὰς ἐκεῖνα τὰ προνόμια ἔ δίκαια, ἀπὸ τῶν ἀποίων ἄλλοι νικηταὶ ἤθελον ὑσερήσῃ αὐτὰς. Ἐκ τούτου ἔ οἱ Σπαρτιάται ἔ μόνον δὲν ἐξεώρησαν αὐτὸν ὡς ἐχθρὸν, ὁ ὁποῖος τὰς ἐταπείνωσεν, ἀλλὰ ἔ ἐκήρυξαν αὐτὸν ἐν τῇ γενικῇ συνόδῳ τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτην ἔ σωτήρα (2)· ἐβασίλευσε δὲ δεκαῆξ μόνον χρόνος, διορίσας διάδοχον τὸν Φίλιππον, τὸν υἱὸν τῆ Δημητρίῃς (3).

π. χ. 216. Ὁ Φίλιππος ἀνάβη τὸν θρόνον εὐφημέμενος ἔ εὐλογέμενος παρὰ πάντων τῶν Μακεδόνων. Οὗτος ἦν ὁ ἔσχατος τῶν Μακεδόνων βασιλέων τούτου τῆ ὀνόματος, ὁ ὁποῖος δεκαεπταέτης ὢν, ἦτο συνστός, εὐ-

(1) Πολύβ. Β'. κεφ. 70.

(2) Ὁ Ἀντίγονος ἐπωνομασθὴ Δάσων κατὰ Πλάταρχον, ὅτι πολλὰ ὑπέχετο ἔ ὀλίγα ἔδιδε.

(3) Πολύβ. ΙΘ'. κεφ. 60.

προσῆγορος, μεγαλόδωρος, ἔ παρατηρητὴς ὄλων τῶν βασιλικῶν καθηκόντων. Οὗτος ὁ ἀξιόλογος χαρακτηρ ἐχηματίσθη ἀπὸ ἔμφυτον διάθεσιν, καὶ ἐτελειοποιήθη ἀπὸ τὰς διδασκαλίας ἔ τὸ παράδειγμα τῆ τετελευτηκότας Ἀντιγόνου τῆ Β'. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Μακεδονία ἤκμαζε τότε, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ σύνεσις τῆ Ἀντιγόνου ἀπέδωκε τὴν πρῶην εὐπορίαν ἔ φιλεργίαν, ἔ τῆς ὁποίας αἱ μὲν πόλεις ἔγιναν εὐανδροί, οἱ δὲ ἀγροὶ ἐκαλλιεργήθησαν, ἔ τὰ στρατεύματα ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἀνδρίαν ἔ εὐταξίαν· οἱ πλησιόχωροι βάρβαροι ἐταπεινώθησαν, ἔ αὐτὸ τὸ ἐχθρικὸν πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τῆς Μακεδονίας ἀπεσβέθη. Τίς ἐδύνατο νὰ σοχασθῆ, ὅτι ἔτοι ἦσαν οἱ καιροί, ἔ ἔτος ἦν ὁ βασιλεὺς, οἱ ὅποιοι ἔμελλον νὰ ταπεινώσωσι ταύτην τὴν ἀρχαίαν βασιλείαν, ἔ νὰ κατασφῶσιν αἴτιοι τῆς καταστροφῆς αὐτῆς;

(Οἱ Αἰτωλοὶ (1) ἐφάνησαν οἱ πρῶτοι ταραχασκοὶ τῆς εἰρηνεύσεως Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι ἤδη αὐξάνοντες τὴν πρὸς τὰς Ἀχαικὰς ἐπαρχίας ζηλοτυπίαν ἀκόμη περισσότερον, ἐξόττε ἐκεῖναι ἔγιναν σύμμαχοι τῆς Μακεδονίας, μόλις ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆ Ἀντιγόνου τὸν φόβον, κατέτρεχον τὰ παράλια τῆς Ἀχαιας, ἔ ἐλεηλάτην ὄλας τὰς πλησιοχώρου χώρας (2). Οἱ Ἄρατος ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς ἀντὶ τῆ Τιμοξένου, τῆ ὁποία τὸ τέλος τῆς προθεσμίας τῆς στρατηγίας ἤγγιζεν, ἐστράτευσε κατὰ τέτων τῶν λησῶν, ἀλλ' ἐνικήθη

(1) Πολύβ. βιβλ. Δ' κεφ. γ' κτ. Πλέτ. εἰς Ἄρατον.

(2) Οἱ Δορίμαχος ἔ ὁ Σκόπας παρεκίνησαν αὐτὲς εἰς τῆτο. Ὅρα περὶ τῶν ἐπομένων Πολύβιον τόμ. Δ' ἔ Ε' ἔ Πλέταρχον εἰς Ἄρατ. ἔ Φιλοπαίμ.

κατὰ κράτος εἰς τὰς Καφύας, πόλιν τῆς Ἀρκαδίας. Ἡδὴ δὲν ἔμεινεν ἄλλο εἰς τὴν Ἀχαίαν, ἀλλ' ἦτοι νὰ κάμωσι φίλος τὴν Αἰτωλὴν δεχόμενοι αὐτὴν ὡς συγκοινωνὴς τῆς διοικήσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, τὸ ὅποιον οἱ Αἰτωλοὶ ἐπεθύμουν, ἢ νὰ ἐπικαλέσωσι τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων. Τὸ πρῶτον ἤθελεν εἶδαι σοφώτερον· ἀλλ' ὁ ἀλαζὼν Ἄρατος μὴ ὑποφέρων νὰ ἴδῃ τὴν Ἀχαίαν προσαζομένην ἀπ' ἐκείνης, τὴν ὁποῖαν αὐτὴ ἐπρόσασσε, καὶ μὴ θέλων νὰ φανῇ ἀποδοκιμάζων τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς πρῶτος ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν τῆς Ἀχαιῆς, κατέπεισε τὴν συμπολίταν νὰ προσκαλέσωσι τὸν Φίλιππον, τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Ὁ Φίλιππος ὑπήκουσε προθύμως εἰς ταύτην τὴν καταθύμιον πρόσκλησιν, καὶ ὑπεχέθη μετὰ τὴν διάταξιν τῶν πραγμάτων νὰ παρευρεθῇ ἐν Κορίνθῳ εἰς τὴν σύνοδον τῶν συμμάχων πόλεων τῆς Ἀχαιῆς, καὶ ἐκεῖ θὰ συμβουλευθῇ μετ' αὐτῶν καθ' ἡσυχίαν περὶ τῆς πρακτέας.

Ἐν τέτοις, οἱ Αἰτωλοὶ εἰσβαλόντες πάλιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐκυρίευσαν καὶ κατέσρεψαν τὴν Κύναιθον τῆς Ἀρκαδίας κατασφάζοντες πολλὰς τῶν ἐν αὐτῇ. Οἱ Κυναιθεῖς ἐνομίζοντο, καθὼς φαίνεται, ἀνέκαθεν θηριότροποι καὶ βάρβαροι κατὰ τὰ ἦδη, μισούμενοι τόσον ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἀρκάδων, ὥστε εἰς τινὰς πόλεις ἢ ὑποδοχὴ ἐνὸς Κυναιθεῖος ἐλογίζετο πρᾶγμα ἀκάθαρτον. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀποδιδόασιν ταύτην τὴν θηριοτροπίαν τῶν Κυναιθεῶν εἰς τὴν ἀμέλειαν τῆς περὶ τὴν μουσικὴν σπουδῆς. Ὅμως, ὅσον καὶ ἂν ἐμίσθοντο οἱ Κυναιθεῖς, ἢ καταστροφὴ τῆς πόλεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν